

8 መጋቢት ኣህጉራዊ መዓልቲ ደቂ ኣንስትዮ

8 መጋቢት 2019

8 መጋቢት መዓልቲ ኣህጉራዊ መዓልቲ ደቂ ኣንስትዮ ኣብ መላእ ዓለም ተኸቢሩ ዝውዕለሉ መዓልቲ፡ መዓልቲ ኤርትራውያን ደቂ ኣንስትዮውን እዩ። ኣብ ዙርያ ዓለምና ኣገባቡን መልክዕን ዝኸበር መዓልቲ ደቂ ኣንስትዮ ይፈላለ'ምበር ዕላማኡ ሓደ'ዩ። ንሱ ከኣ መሰል ደቂ ኣንስትዮ ንክኸበር'ዩ ። እምበር ሎሚ 8 መጋቢት ንምዝካር ብዙሕ ክጽሓፍ ዝኸእል ታሪኽ 'ኳ እንተንተሃለወ ካብ ባሕሪ ብጭልፋ ካብ'ተን ብዙሓት ክጥቀሳ ክምጎሳ ዝግበአን ጆጋኑ ኣሓትናውን ገለ ጠቐስካ ምእንቲ ክብሪ መዓልቲ 8 መጋቢት ክሕለፍ ግድነት'ዩ። ካብ ቀዳመይቲ ጅግና ሰው-እቲ ኣለም መስፍን ጀሚርካ፡ ከምኡ'ውን ቀዳሞት ተቃለስቲ ኣሓትና ብክቡር ሓርበኛ ነባር ተጋዳላይ መሓመድ ብርሃን ብላታት ብተደጋጋሚ ብጽሑፍን ስእልን ንህዘቢ ዘመሓላለፎ ግሩም ታሪኽ ተደማሚሩ ክርሳዕ ዘይክእል ኤርትራዊ ታሪኽ'ዩ።

እምበርኣ ንሎሚ መዓልቲ ዝኸሪ ደቂ ኣንስትዮ 8 መጋቢት 2019 ንፍትሓዊት ዓለምና ብሓፈሻ፡ ንክብርን መሰልን ደቂ ኣንስትዮ ብፍላይ ዝውክልን ንምእንቲ ዘካየደኦ ዘይሕለል ታሪኻዊ ቃልሲ ክልተ ኣብ በበይኑ ሃገራት እዋንን ንምንእቲ ሕጋውነት ፍታሓዊ ቃልሲ ተመሳሳሊ ሸነኹ፡ ተመሳሳሊ ገድሊ ዘሕለፋ ተባዓት ደቂ ኣንስትዮ ብሕጽር ዝበለ ታሪኽ ተጋድሎአን ከም'ቲ ልዕል ክብል ዝተጠቐሰ ንክብሪ 8 መጋቢት ክንዝክር ንፈቲ። ኣብ'ዚ ፍሉይ መዓልቲ 8 መጋቢት 2019 እምበር ንወ/ሮ ኣለክሳንድራ ኮለንታይ ኣምባሳድር ሶቭየት ሕብረት ነበር ኣብ ሽወደን፡ ከምኡ ወ/ሮ ሕብረት በርሀ ምስጉን ኣምባሳድር ኤርትራ ኣብ ሽወደን ብዝምልከት'ዩ። እዚ ከኣ ሓበንን ትብዓትን ኣብነት ደቂ ኣንስትዮ ንፍትሓዊ መሰል ክኸውን ከም ዝኸእል ኣይጠራጠርን።

እሞ ኣብ'ቲ ንኣምባሳድር ኣለክሳንድራን፡ ንኣምባሳድር ሕብረት በርሀ ምስጉን ዘመሳሰለን ታሪኽ ንባብ እንሆ።

ኮለንታይ ፍሲያዊት ኮይና ኣብ ዙሪክ ሰዊዝ ብሰነ ሕሳብ ትምህርቲ ዝሰልጠነት ክትኸውን እንከላ፡ ሕብረት በርሀ ኤርትራዊት ኣብ ኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርሲቲ ዝተማህረት፡ ክልቲኤን ንዝለዓለ ትምህርቲ ሃገረን ወጺኤን ዝተመሃራ'ዩ። ክልቲኤን ኣብ ዝተፈላልዩ እዋን ኣብ ሃገር ሽወደን ኣምባሳድራት ዝነበራ ኮይነን ምስ መንግስተን ኣብ ምሕደራ ዘይሰማማዑ፡ ንስደት ንሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ብስደት ዝተቐመጠ እዩን።

ኣምባሳድር ሶቭየት ሕብረት ኣለክሳንድራ ኮለንታይ ኣብ ሽወደን

ኣለክሳንድራ ኮለንታይ ከም'ቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ደረጃ ትምህርታ ጥራሕ ዘይኮነስ በቲ ተካይዶ ዝነበረት ፖለቲካዊ ቃልሲ ኣብ ክሊ ምንቕስቓሳት ፖለቲካውያን ሰልፍታት ተቀባልነት ረኺባ ዝሰርሐት'ያ። ኣለክሳንድራ ኮለንታይ ማዕረገት ትኣምን ብምንባራ ሓደ ሕብረተብ ብፍላይ ከኣ ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ሓደ ብሶቪየል ዲሞክራሲ ዝምራሕ ፍልስፍና ዝምስረት ኣተሓሳስባዊ ክዕውትን ከውሕስን ዝኸእል ዝብል ኣረዳድኣ ሓዳ'ያ ኣብ'ቲ ምንቕስቓስ ጥቅምቲ 1917

ዝተሳተፈት። ኣለክሳንዳራ ኣዘያ ንጥፍትን ተሳታፊትን ብምንባራ ኣብ ውሽጢ'ቲ ሰፊሕ ውዳብ ዝነበሮ ዓብይ ዴሳዊ ሰልፊ ሶቭየት ሕብረት ኮይና ከይተረፈት ንማሕበራዊ ፍትሓዊ ቃልሲ ክረጋገጽ ብሰልፊ ርሃጸ በላዕ ክምራሕ ኣለዎ ብማለት ተቃውሞ ትገልጽ ዝነበረት ተባዕ ንል ኣንስተይቲ'ያ። ኮለንታይ ቅድም ምስ መንሸሻክ ጸኒሓ ምስ ቮልሸሻክስ ምቅንሲቃሳት ብንጥፈት ዝተዋሰኑን ዝተሳተፈትን'ያ።

(መንሸሻክ ምቅንሲቃሳ ዘመናዊ ኣተሓሳስባ ክህልዎ እንከሎ ቮልሸሻክ ከኣ ብማርክሳዊ ክለሳ ሓሳብ ዝምራሕ ማሕበር ወይ ሰልፊ ሰራሕተኛታት ኣተሓሳስባ ዝምራሕ ዝነበረ'ዩ።)

እዚ ፍልልያት ኣብ ውሽጢ ፖለቲካዊ መሪሕ ስለ ዝተጋህደን ተቃውሞ ስለ ዝተላዕለ ኣለክሳንዳራ ግዳይ ብምዃና ብላዕለዎት መራሕቲ ካብ'ቲ ባይቶ ንምርሓቕ ከም ኣምባሳድር ወኪል ሶቭየት ንሃገር ሸወደን ከም ትላእኽ ተገብረ። እዚ ዓይነት ኣሰራርሓ ምስ'ቲ ኣብ ሃገርና ዘሎ ምልካዊ ስርዓት ንኩሎም ኣምባሳድራት እኳ እንተዘየተባህለ፡ ገብሩ ካብኣቶም ሓያላት ተጠባቒቲ ህዝብም ፡ዘበልክዎም ኣይሰምዑንን እዮም ንዝበሎም መራሕቲ ካብ ጥቅኡ ክርሕቁ ዝጥቀሙሉ ዝነበረ ኣገባብ'ዩ። ኣምባሳድር ሕብረት ካብ'ተን ብዙሓት ሓንቲ ተቃሊሳ ክሳብ ነጻነት ካብኡ ከኣ ወኪል ኤርትራ ኣምባሳድር ኣብ ሃገር ሸወደን ዝነበረት'ያ።

ኣምባሳድር ኤርትራ ሕብረት በርሀ ኣብ ሸወደን

ኣምባሳድር ሕብረት በርሀ ብግደኣ ሰንሰለታዊ መግዛእቲ ኤርትራ ከብቕዕ፡ ህዝባን መሪታን ሓራ ንምውጻእ ልዑል ደረጃ ትምህርታ ጠንጢና ከም መቀጻልታ ፖለቲካዊ ቃልሲ ብሓይሊ ብረት ህዝብን ሃገርን ነጻ ንምውጻእ ከም ኣሕዋታ ከምኡ ካብ'ተ ንቃልሲ ዝተሳተፉ ብዙሓት ሓንቲ ምንባራ ይዝከር። ሕብረት ልክዕ ከም ኮለንታይ ሓይልን ኣብ ርእይቶኣ ጽንዕትን ምንባራ ዝምስክሩ ኣለዉ። ሓደ ካብ'ቶም ዝምስክሩ ኣብ መጀመሪያ ሰብዓታት ንሓደሽቲ ተጋደልቲ ንምትብባዕን፡ ብፍላይ ነቶም ክስለፉ ዝመጹ'ሞ ንዓድኹም፡ ንስራሓትኩም፡ ንትምህርትኹም ክትምለሱ ኣለኩም ዝተበሃሉ መንእሲያ ብድፍረት ኣይትስምዕዎም እምቢ በልዎም፡ ኣይንምለስንና ክብሉ ከም ዘለዎም ትመኽሮም ከም ዝነበረት ዝገለጸ ዮግን ተኸለገርግሸ'ዩ። ከም'ቲ ንሳ ዝበለቶም ብትሪ ከም ዘይምለሱ ኣብ ዝተሰማምዕሉ ዝሃሰብዎ ስመረሎም።

ቅሩብ ንድሕሪ ምልስ ኢልና ሂወተ እዘን ክልተ ጀጋኑ ደቂ ኣንስትዮን ከመይ ይመስል ምንባሩ ንምዕዛብ፡ወላዲ ኣለክሳንዳራ ወኪል ንንግስነት ሶቭየት ኣብ ቡልጋርያ ዝነበሩ ዓብይን ክቡርን በዓል ስልጣን ዝነበሩ እዮም። ወላዲ ሕብረት በርሀ፡ ጠበቓ በርሀ ምስጉን ካብ'ቶም ኣብ ኤርትራ ዝነበሩ ላዕለዎት ጠበቓታት ፍሉጥ ብምንባሮም ሕብረት ብጸቡቕ ኣተላልዖ ዝዓበየት ክሳብ ዝለዓለ ደረጃ ትምህርቲ ዩኒቨርሲቲ ንምቅጻል ዝበቕዐት'ያ።

ንእግረ መንገድና ንኣፍልጦና ንሓው ሃይለ ወልደገብርኤ ፎቶ ብዛዕባ መነባብሮ ጠበቓታት ሓቲትና ዝረኽብናዮ ሓበሬታ፡ ኣብ ኤርትራ ዝነበሩ ጠበቓታት ምሁራት ሕጊ ከመይ ይመስሉ ንዝብል ሕቶ ክምልስ፡ ኣብ ኤርትራ ሓያላት ጠበቓታት ከም ዝነበሩ፡ ብዙሓት ኣብ ትምህርቲ እንግሊዝን ብ crospondent ወይ distance ዝተማህሩ ብቁዓት ጠበቓታት ከም ዝነበሩ ይሕብር፡ ካብ'ቶም ዝጠቐሱም ጠበቓታት ፍሉጣት ወላዲኣ ንኣምባሳድር ሕብረት በርሀ፡ ጠበቓ በርሀ ምስጉን ይርከብዎም። ኣብ ኤርትራ ሕጋዊ ማሕበር ጠበቓታት ምንባሩን ኣቦ መንበር ግራ/ ተወልደ ተድላ ምክትል ከኣ ኣቶ ምስግና ገብረዝጊ ከምኡ ፍሉጣት ኣባላት ማሕበር ዶ/ር በርሀ (እንግሊዝ)፡ ኣቶ ጸጋይ ኢያሱኣቶ ኣስፋው በርሀ (ኩቲ) ዶ/ር ክብረኣብ፡ ብላታ ህብትዝጊ ዑቕባዝጊ ወዘተ ምንባሮም ይጠቐስ። (ብዙሓትውን ኣብ'ዚ ክንዝክሮም ዘይከኣልና ክህልዉ ስለ ዝኸእሉ ምስ እቕረታ) ፡ ምእንቲዚ ሰብ ሞያ ሕጊ ጠበቓታት ኤርትራ ኣብ ኣዘዩ ደሓን ዝኾነ መነባብሮን ከም ዝነበሩ'ዩ ገሊጹ፡ እሞ ኣምባሳድር ሕብረት'ውን ብሕጊ በዓል ሞያ ዘዕበይዎ ስድራ ምዃና ይጠቐስ።

ኣብ ጉዳይና ክንምለስ ኣምባሳድር ኣለክሳንዳራ ኮለንታይ፡ ሕብረት በርሀ ምስጉንን ኣብ ብትምህርቲ ይኹን ካልእ ደሓን ዝኾኑ ስድራ ቤት ከም ዝዓበዩ ንግላጽ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ ምስ'ቲ ስነ ፍልጠት ተላልዩን ደረጃ ዕብየት ህዝብን ጠግተን፡ ንረብሓ ሰፊሕ ህዝቢ ኣንጻር ገባቲ ስርዓታት ኣለክሳንዳራ ምስ ስታሊን፡ ሕብረት በርሀ ምስ መላኺ መራሕ ኢሲያስ

ገጽ ንገጽ ንፍትሕን መሰልን ኣብ ዝተኻየደ ቃልሲ ዝተጻወትኦ ተራን ዝወሰድኦ ግብራዊ መርገጽን ጸጊዕ ምስ ህዝብን ዘሕብንን ዘኩርዕንን።

ተርኽቦ ኣኼባ ኣምበሳድር ሕብረት ስቶክሆልም

እዋኑ ደባዊ ኮንት ኣብ ዝለዓለ ጥርዙ በጺሑ፡ ብዙሕን ክቡርን ዋጋ ሂወት መንእሰይ ኤርትራ ድሕሪ ነጽናት ብፍላይ ኣብ ወጻኢ ዝካየድ ዝነበረ ኣኼባታት ብቤት ጽሕፈት ኣምበሳድራት ይካየድ ብምንባሩ፡ ኣብ'ቲ መወዳእታን ሳልሳይ ወራር ደባዊ ኮንት ዝተኻየደሉ ብወገን ኤርትራ ኣዝዩ ማህሰይቲ ወራዳ ብምንባሩ ህዝብና ኣብ ሕግቕ ኩነታት ዝርከበሉ ዝነበረ እዋንን። ህዝባዊ ኣኼባ ተጻዊዑ ብኣምበሳድር ሕብረት በርህ ምስጉን መግለጺ ተዋሂቡ። መደብ ሕቶን ርእይቶ ምስ ጀመረ ከኣ ሓንቲ ጓል ኣንስተይቲ ካብ ተሳታፊት ኣኼባ ብዛዕባ'ቲ ህዝቢ ዝብሎ ዝነበረ ርእይቶታት ቅኑዕ ኮይኑ ስለ ዘየተሰምዑ፡ ነቲ ኣብ ኣኼባ ዝነበረ ህዝቢ ክትነቕፍ ጀመረት'ሞ ከምዚ ከኣ በለት” መንእሰይ እንዳጠፍኣን ደሙ እንዳፈሰሰን ብገንዘብ ክትዛረቡ ዝግባእ ኣይኮነን። እዚ ሂወት መንእሰይ ብገንዘብ ዝትካእ ኣይኮነን” ክትብል ምስ ጀመረት፡ ዘረብኣ ከይወድኣት ደገፍቲ መሳኺ ስርዓት ሓረቁን ተቆጥዑን ጫውጫው በሉን፡ ብዘይ ዝኾነ ይኹን ስምዕታን ፍቃድን ማይክሮ-ፎን ኣሕደግዎ እሞ ነዛ ጓል ኣንስተይቲ ተሰኪሞም (ከም ክሻ ሳምቦ ሳምቦ ኢሎም) ካብ'ቲ ኣኼባ ከውጽእዎ ኣብ ዝፈተንሉ፡ ኣምበሳድር ሕብረት ካብ'ቲ ዝነበረቶ ቦታ ብመጉልሒ ድምጺ ገዛ ጫውጫውታ ከቋርጽ ድሕሪ ምሕታታ፡ ብመጀመርያ እቲ ነዛ ሓፍትና (ኣደ'ውን እያ) ብሓይሊ ካብ'ዚ ኣኼባ ክትወጽእ ምግባር ጌጋ ፍጹም ጌጋግ ምኻኑ ድሕሪ ምሕባራ፡ ኣብ'ቲ ገዛ ዝነበረ ህዝቢ ኩሉ ርእይትኡ ክህብ መሰል ከም ዝነበር ንኣኼባ ገለጸት፡ ደገፍቲ ምልካዊ ስርዓት መሊሶም ብመደረ ኣምበሳድር ሕብረት በርህ ሓረቁን ተቆጠዑን። ይፍተው ይጽልኡ ከኣ ስርዓት ኣኼባ ንሱ ስለ ዝነበረት ነታ ፍሉይ ርእይቶ ዝሃበት ጓል ኣንስተይቲ ኣብ ቦትኣ ክትምልሰ ሓተተት፡ እንተኾነ እታ ርእይቶ ዝሃበት ሓፍትና ክትምለስ ፍቃደኛ ኣይነበረትን።

ኣምበሳድር ሕብረት በርህ ምስጉን ካብ ምዝራብ ምስማዕ ትመርጽን መስተውዓሊትን ሰብ ምንባራ ብዙሓት ብቀረባ ዝፈልጥዎ ዝምስክሩላ'ዩ። ሕብረት ድሕሪ 2001 ኣንጻር ምልካዊ ስርዓት ዝወሰደቶ መርገጽ ንባዕሉ ከም ኣደን ወላዲትን ሓደ ሸነኽ ምስ'ቲ ዝነበራ ሓላፍነት ዕጥይጥይ ከይበለት ኣብ ጎኒ ህዝባ ተሰሊፋ ቃልሳ ክትቅጽል፡ ኣፍ ጭቁናትን ግፋዓትን ክኸውን ናጽነት ሓዛ ከም ዘይኣተወት ንስደት ከተምርሕ ተገደደት። ኣብ ስደት ኣብ ዝነበረትሉ ስቕ ኣይመረጸትን ኣብ ሰልፊ ዲሞክራሲ ኤርትራ ኮይና ከኣ ንገለ ዓመታት ቀጸለት።

እዚ ጽሑፍዚ ንክብሪ መዓልቲ ደቂ ኣንስትዮ 8 መጋቢት፡ ንክብርን ዝኸሪ ኤርትራውያን ተቃላስቲ ንምዝካር'ዩ። ኣብ'ቲ ጽንኩርን መሪር ኮንት ምስ ጸላኢ ምስ ኣሕዋተን ብማዕረ ዝተቃለሳን ዝተሰውኣን ኤርትራውያን ምስ'ዚ ክብሪ ደቂ ኣንስትዮ ዝተኣሳስር ንመሰለን ዝኸፈልኦ ዋጋ ምስክርነተንን።

ዘለኣለማዊ ክብርን ዝኸርን ንስውኣትና

ዜናን ሓበሬታን ቤት ጽሕፈት ሰዲህኤ